

2010-03-17

§ 11 Riktlinjer för politisk information i Norrköpings kommunala skolor.

GYMN-41/2010 612

Beslut

Gymnasienämnden beslutar, efter samråd med Barn- och ungdomsnämnden och Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, att anta riktlinjer för politisk information i Norrköpings kommunala skolor och att riktlinjerna även ska översändas till alla fristående grund- och gymnasieskolor samt externa vuxenutbildare i Norrköpings kommun för kännedom.

Beskrivning av ärendet

Oppositionsrådet Karin Jonsson (C) har i en motion till kommunfullmäktige (2009-10-26) föreslagit, att Norrköpings kommun utarbetar riktlinjer för vad som ska gälla för politisk information inom Norrköpings skolor och att kontakt även ska tas med de fristående skolorna för att försöka nå en samsyn i frågan.

Utbildningskontoret utfärdade 2004-10-01 ”Information och policy angående de politiska ungdomsförbundens information i kommunens skolor”. I dokumentet framhålls bl.a. att ”eftersom skolans attityd till politisk information ska vara välkomnande är det angeläget att skolledning tillsammans med de politiska organisationerna kommer överens om när, hur ofta och i vilka former informationen ska äga rum. Ur skolans synvinkel är det naturligtvis viktigt att dels bereda de olika politiska föreningarna tillträde till skolan som ett viktigt inslag i undervisningen, dels att informationerna passar in i skolans planering och i ett naturligt sammanhang”.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i skriften ”Politiska partier i skolan – vad gäller?” (maj 2009) gått igenom det rättsliga läget efter nya uttalanden av Justitieombudsmannen (JO) och Justitiekanslern (JK).

I skriften refereras Skolverkets rapport till regeringen (2003-02-03) där Skolverket ”gjort en åtskillnad mellan politiska partiers rätt att *verka* i skolan och deras möjligheter att *medverka*. När politiska organisationer *verkar* i skolan gör de det utifrån sina egna syften. När de *medverkar* i skolan och deltar i undervisningen sker det utifrån syften som grundas i skolans uppdrag och behov. I detta perspektiv är det elevernas behov av kunskap och

2010-03-17

information som sätts i första rummet. De rättsliga förutsättningarna kan se olika ut beroende på om partier verkar eller medverkar.”

Nedanstående riktlinjer grundar sig till betydande del på SKL:s synpunkter i sammanfattning.

Riktlinjer för politisk information i Norrköpings kommunala skolor

- Norrköpings kommuns skolor ska ha en positiv grundinställning till politisk information i skolan, både som en del i ordinarie undervisning och som politisk information utanför den vanliga lektionsverksamheten.
- Skolan är ingen allmän plats. Det är därför skolans ledning som avgör om politiska partier ska få medverka i skolan med politisk information och hur det i så fall ska ske. Strävan ska vara att skolledningen kommer överens med de politiska partierna om formerna för deras medverkan. En ömsesidig förståelse för varandras villkor är viktig.
- När skolledningen beslutar att partier ska få tillträde till skolan så måste det gälla alla partier som registrerats av valmyndigheten och som i Norrköping kandiderar till kommun-, landstings- eller riksdagsval. Alla partier måste dock inte delta samtidigt.
- Beslut om att vägra ett parti tillträde kan inte baseras på partiets åsikter eller innehållet i dess budskap – även om dessa står i strid med skolans värdegrund.
- Skolan får neka partier tillträde av praktiska skäl och påvisbara ordningsskäl. En skola kan inskränka rätten att sprida tryckta skrifter i skolan efter en bedömning som är strikt baserad på att spridningen inte är förenlig med ordningen på skolan. Beslutet måste i så fall kunna motiveras.
- Enligt JO och JK kan inte lagstiftningen kring förbud mot kränkande behandling av elever åberopas för att kringgå grundlagens bestämmelser om yttrande- och tryckfrihet. Det är alltså inte tillräckligt att enskilda elever säger att de känner sig kränkta om ett främlingsfientligt parti kommer till skolan. Om skolan åberopar ordningsskäl för att vägra ett parti att sprida politisk information i

2010-03-17

skolan får det således inte ha samband med de åsikter som partiet väntas föra fram.

- Skolan får inte neka partier tillträde av ordningsskäl om det är skolans egna elever som hotar med protestaktioner. Sådana risker för ordningsstörningar ger inte skolledningen rätt att särbehandla ett visst parti i förhållande till andra partier. ”Om skolledningen har anledning att anta att eleverna allvarligt skulle störa en planerad aktivitet får man i stället ställa in hela arrangemanget (JO:s beslut 2007-10-26 dnr 4192-2006).”
- När skolan bjuder in partier till skolan för att medverka i undervisningen kan man av utrymmesskäl eller andra sakliga skäl begränsa den krets som får inbjudan till ett mindre antal partier, t.ex. de som är representerade i fullmäktige eller riksdagen.
- Samma sak gäller när skolan bjuder in partier till skolan för att medverka i politiska debatter el. dyl. Men om ett parti som inte blivit inbjudet hör av sig och vill komma till skolan ska skolan erbjuda partiet en möjlighet att komma till skolan vid en annan tidpunkt eller att delta i annan form.
- Skolan har ett ansvar för att budskap som strider mot skolans värdegrund inte får stå oemotsagda. Om kränkningar sker måste skolan agera omedelbart och kraftfullt.

SKL påpekar särskilt, att skolan måste vara beredd att försvara skolans allmänna värdegrund oavsett om denna ifrågasätts eller angrips i en debatt, vid medverkan i undervisningen eller vid bokbord genom skrifter eller flygblad. SKL framhåller vidare, att det är naturligt att de budskap, åsikter och argument som alla politiska partier framför vid sin medverkan i skolan granskas kritiskt och diskuteras, vilket är i linje med skolans ansvar för saktighet och allsidighet.

- Allmänt gäller, att det vore olyckligt om önskemål från extrema och främlingsfientliga partier att få komma till skolan skulle leda till en generellt restriktiv inställning till att låta politiska partier och deras ungdomsförbund verka i skolan och medverka i undervisningen. Rättspraxis bygger på synen att demokratins värderingar bäst försvaras i öppen debatt och med demokratiska medel.

2010-03-17

För gymnasieskolan gäller dessutom:

- Det är positivt om så många skolor som möjligt genomför egna skolval i anslutning till valdagen.
- Om det är möjligt bör ett möte anordnas mellan företrädare för de politiska partiernas ungdomsförbund och skolledare från gymnasieskolorna. Ett sådant möte bör förläggas till våren under ett valår.

Sänt till: Barn och Ungdomsnämnden,
Kommunala gymnasieskolor, Fristående gymnasieskolor,
Komvux, Externa vuxenutbildare

